

Politsei- ja Piirivalveamet
Lõuna Prefektuur

Jalgrattavargused Tartu linnas 2010.aastal

Lühiülevaade

Verner Ant
Korraldusbüroo
Piirkondliku politseitöö talitus

Tartu 2011

Jalgrattavargused Eestis ja Tartu osakaal sellest

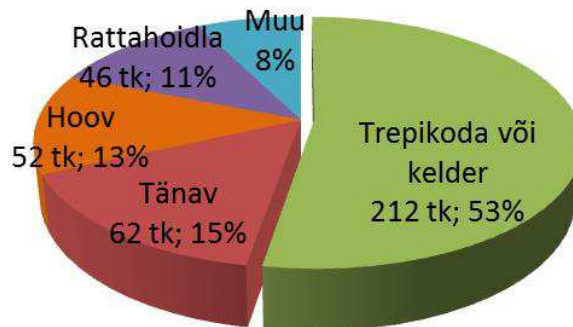
Politsei andmebaasides oleva jalgrattavarguste statistikaga tuleb ettevaatlikult ümber käia. Konkreetsete varguste leidmiseks on olemas eraldi klassifikaator (varguse alaliik „jalgratta- ja mopeedivargus“), kuid selle järgi otsides väljastab andmebaas hinnanguliselt pooled toimunud sündmustest. Nimetatud andmetele saab lisada üle kuriteoepisoodide *faabulate* (sündmuse kirjelduse) tehtud märksõna otsing, mille tagajärjel saab andmebaasist „välja võluda“ veel sama palju juhtumeid. Taoline topeltotsing peaks andma jalgrattavarguste kohta suhteliselt „õige“ tulemuse (see kehtib muidugi ainult nende varguste kohta, millest politseile üldse teada on antud).

linn	rattavargused 10 000 elaniku kohta
Tartu linn	36,9
Haapsalu linn	30,1
Jõhvi linn	26,9
Tallinna linn	21,2
Sillamäe linn	17,3
Pärnu linn	16,1
Narva linn	13,2

Kui need andmed kokku võtta, siis ilmneb, et 2010.a varastati üle 2100 jalgratta, neist üle kolmveerandi linnadest. Kahest suurimast linnast – Tallinnast (~850) ja Tartust (~400) on varastatud 57% kogu vabariigi ratastest. Ehkki pealinnast „vuras minema“ üle kahe korra rohkem sõiduvahendeid, on jalgrattavarguste ja rahvaarvu suhe pretsedenditult Tartu linna „kasuks“, tehes ülikoolilinnast omamoodi rattavarguste pealinna. Selle põhjuseks on ratturitele sobiv linna suurus (vahemaad on „parajad“ jalgrattaga läbimiseks) ja rattateede olemasolu, samuti jalgrataste peamiste kasutajate – noorte inimeste – suhteliselt suur kontsentreeritus. Suuremate Eesti linnadega võrreldes on Tartu jalgrattavarguste koha pealt selgelt „esirinnas“, tabelis toodud väikelinnade puhul mängib suurt rolli väikeste arvude statistika (Haapsalust varastati 35, Jõhvist 30 ratat).

Jalgrattavargused Tartu linnas

Politseile teatati jalgrataste varastamisest 402-l korral. Pooltel juhtudel varastati ratas trepikodadest või keldritest. Trepikojas on rattad reeglina olnud lukustatud, keldris hoitavad rattad aga mitte-loodetakse keldriluku peale, kuid suuremal osal juhtudest on keldriboksis asuvad esemed väljapoole selgelt näha (keldriseinaks reeglina puuvõre). Ka on varastel eelnevalt olnud piisavalt luureinfot, sest enamasti ei ole toimunud massilisi keldrite lahtikangutamisi, vaid sisse murtakse kindlasse boksi, kust midagi võtta on.

Tänavatelt ja rattahoidlatest varastatud sõiduvahenditest olid lukustatud natuke alla poolte (rattahoidlas iseenesest siiski rohkem – 60%) ratastest, hoovidest kadunud jalgrataste puhul oli osakaal veelgi väiksem (44%). Seega on inimeste hooletus jalgrattavaraste peamine abimees – kõikidest varastatud ratastest oli lukuga kinni 40%. Teisalt ei ole kurikaelu ka lukk eriti kinni pidanud – minema on veerenud nii 50-

Koht	Juhtumeid	Neist ratas lukus
Trepikoda/Koridor/Kelder	212	83
Tänav/avalik koht	62	22
Hoov	52	23
Rattahoidla	46	27
Muu	30	7
Kokku	402	162

kui ka 500-krooniste abivahenditega kinnitatud sõiduvahendid. Avalikus kohas peaks ratas siiski lukuga kinni olema, kuna see teeb varaste elu natukenegi raskemaks ning luku kallal muukimine võib kaaskodanikele silma hakata.

Kadunud ratastest on leitud vaid murdosa – 62 tükki ning need on enamasti odavamad sõiduriistad, millega varas ise on ringi vuranud või lihtsalt kuskile maha jätnud. Kallimad rattad müüakse maha, vargad nendega ise ei liikle.

Varguste paiknemine Tartu linnas

Aadresside analüüsil torkab jalgrataste varastamise puhul silma kaks suhteliselt loogilist piirkonda – Annelinna magalarajooni suurte majade keldrid ja trepikojad ning Kesklinna ümbruse tänavad ja rattahoidlad, viimaste puhul paistab silma Tähe 4 (TÜ Füüsikahoone) rattapark, kust aastaga „sõitis minema“ 8 rattast, aga ka Kaubamaja rattahoidla (6) ja Tasku rattahoidla (4).

Nimetatud kahest piirkonnast on varastatud ligi kolmandik linna ratastest.

Vargad

Jalgrattavarguste avastamine on äärmiselt raske – sõiduriistade vargaid tabatakse enamasti teiste asjade uurimise käigus (nn ladudest) või siis, kui patrullpolitseinikud märkavad neile juba tuttavaid tegelasi jalgratastel ning nende päritolu edasisel uurimisel võibki ilmned, et tol hetkel pedaalijatele need ei kuulu. 2010.a Tartu linna rattavargustest on avastatud vaid 6% (24 juhtu).

Tabatutest pooltel juhtudel oli tegemist alaealistega, kes panid ridamisi varguseid toime (kurioosumina võib tuua näite, kus alaealine, kes oli politseimajas rattavarguse eest ütlusi andmas, võttis linna tagasi minnes lähedusest endale uue ratta). Ülejäänud tabatutest on paadunud kurjategijad, kellede „arvel“ on kümneid kuritegusid ning kelle tegevus avastati just teiste kuritegude uurimisel.

Kokkuvõte

Jalgrattaid varastatakse peamiselt koridoridest ning ka lukk eriti varast kinni ei pea. Teisalt peaks ratta igal juhul lukuga kinnitama, et varaste vahelejäämist või oma tegevuse katkestamist taotleda.